

**โมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ
ชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19**
**Structural Equation Modeling of Adaptive behavior of Myanmar Migrant
Labour Volunteers in Samut Sakhon Province to the Covid-19 Pandemic**

นราเขต ยิ้มสุข¹ ศิริพันธ์รัตน์ กาญจนกัญชร²
Narakate Yimsook, Sirinrat Kanchanakunjara

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบสมการโครงสร้างพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19 ประกอบด้วยตัวแปรเชิงสาเหตุ ได้แก่ การรับรู้ความเสี่ยง การประเมินการเผชิญปัญหา และการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มตัวอย่างคืออาสาสมัครแรงงานข้ามชาติของมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน จำนวน 240 คน ใช้แบบสอบถามเชิงปริมาณเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สมการโครงสร้างพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ และตรวจสอบความสอดคล้องจากอิทธิพลทางตรงและความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้เกณฑ์ของ Chi-Square, RMSEA, RMR, CFI, GFI และ AGFI ผลการศึกษาพบว่า หลังจากปรับโมเดลแล้วพบว่ามีค่าสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้พิจารณาได้จาก $\chi^2 = 52.497$, $df = 43$, $p = .152$, $RMSEA = .030$, $RMR = .006$, $CFI = .995$, $GFI = .965$, $AGFI = .936$ โมเดลสมการโครงสร้างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ โดย การรับรู้ความเสี่ยง มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .15 การประเมินการเผชิญปัญหา มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -.20 และการสนับสนุนทางสังคม มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .93 และตัวแปรในโมเดลสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปรับตัว ได้ร้อยละ 71.7 ข้อเสนอจากการวิจัยมีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติ คือ หน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายแรงงานข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนเพื่อให้แรงงานข้ามชาติสามารถปรับตัวจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็ว เช่น การส่งเสริมปัจจัยด้านการรับรู้ความเสี่ยงและการสนับสนุนทางสังคม

คำสำคัญ (Keywords) : อาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ; พฤติกรรมการปรับตัว; สมการโครงสร้างเชิงเส้น

Abstract

This research article aims to test a structural equation modeling of Myanmar Migrant Labour Volunteers' adaptive behaviors in the COVID-19 situation through the cause variables: risk perceptions, coping appraisal, and social supports. A sample is a group of 240 migrant volunteers from the Labour Rights Promotion Network Foundation. An instrument of

---

Received: 2021-11-12 Revised: 2021-11-25 Accepted: 2021-12-01

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Assistant professor, Faculty of Social Administration, Thammasat University. Email: arm_conser@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ Assistant professor, Faculty of Social Administration, Thammasat University. Email: poontu@gmail.com

quantitative questionnaire was used for collecting data; the structural equation modeling of the migrant labour volunteers' adaptive behavior was analyzed; and the consistency of direct effects, fit model and empirical data was verified with measurements of Chi-Square, RMSEA, RMR and CFI. Results showed that the structural equation modeling of the migrant labour volunteers' performance had the goodness of fit in to empirical data ($\chi^2 = 52.497$, $df = 43$, $p = .152$, $RMSEA = .030$, $RMR = .006$, $CFI = .995$, $GFI = .965$, $AGFI = .936$), and variables in the adjusted model accounted for 71.1 percent of the adaptive behaviors. The structural equation modeling had an analytical significance with the values: risk perception (0.15), coping appraisal (-0.20), and social support (0.93). The policy recommendations for implementation from the research is that the government and migrant worker networks should support them in adaptive behaviors to for the pandemic situation: promoting risk perception and social support.

Keywords: Migrant Labour Volunteers; Adaptive Behavior; Structural Equation Modeling

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยมีแรงงานต่างสัญชาติได้รับอนุญาตทำงานตามมาตรา 59 มีจำนวนทั้งสิ้น 2,063,561 คน หากเปรียบเทียบจำนวนแล้วจะพบว่าเป็นแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา มากที่สุด สำหรับจังหวัดสมุทรสาคร ในเดือนตุลาคม ปี พ.ศ. 2563 แรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา มีจำนวนสูงถึง 197,505 คน ด้วยเหตุนี้ มูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน (Labour Rights Promotion Network Foundation: LPN) จึงเห็นความสำคัญของการมีอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมาเพื่อช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติด้วยกันในด้านต่างๆ ซึ่งในขณะเดียวกันอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ ก็เป็นกำลังแรงงานที่ทำงานในภาคส่วนต่างๆ ในจังหวัดสมุทรสาครเช่นกัน แม้ในปัจจุบันความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติจะดีขึ้น แต่ยังคงพบว่า แรงงานข้ามชาติบางกลุ่มอาจยังเผชิญกับสภาพความเป็นอยู่ที่ไม่ค่อยดีมากนัก และมีความเสี่ยงต่อการเป็นประชากรกลุ่มเปราะบางเมื่อเกิดสถานการณ์วิกฤตหรือภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 แรงงานข้ามชาติจึงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดครั้งนี้เช่นกัน จากผลกระทบดังกล่าวผู้วิจัยสนใจศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของบุคคล โดยใช้ทฤษฎีและองค์ประกอบของการปรับตัว ได้แก่ การปรับตัวด้านร่างกาย การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่ และการปรับตัวด้านการพึ่งพาหาระหว่างกัน โดยศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุเพื่อสร้างโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19 โดยมีกลุ่มประชากรในการวิจัย คืออาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ ของมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัว และงานวิจัยนี้อาจนำไปสู่การส่งเสริมงานของมูลนิธิและเครือข่ายแรงงานข้ามชาติ ในการสนับสนุนให้อาสาสมัครแรงงานข้ามชาติสามารถปรับตัวได้ รวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อการปรับตัวของบุคคลต่อการแพร่ระบาดในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

เพื่อทดสอบสมการโครงสร้างพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

โมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19 สร้างขึ้นจากโครงสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลทั้ง 3 ตัวแปร โดยแต่ละตัวแปรมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ความเสี่ยงกับพฤติกรรมการปรับตัว

Ma et al. (2020: 7) ศึกษาพื้นที่สาธารณะเกี่ยวกับการปรับตัวจากการแพร่ระบาดใหญ่ของโรคโควิด-19 พบว่า อิทธิพลของการรับรู้ความเสี่ยงเป็นตัวแปรบ่งชี้ถึงการปรับตัวในการออกไปสวนสาธารณะ Lau et al. (2003: 866) อธิบายว่า การประเมินการรับรู้โอกาสในการติดเชื้อไวรัสซาร์สของบุคคลและคนในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความถี่ในการมีพฤติกรรมปรับตัวที่สูงขึ้น นอกจากนี้ Stangier et al. (2021: 6) อธิบายผลการศึกษาที่สำคัญว่า การรับรู้ความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคหรือเชื้อไวรัส มีส่วนในการทำนายพฤติกรรมในการปรับตัวเพื่อการป้องกันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินการเผชิญปัญหากับพฤติกรรมการปรับตัว

Ma et al. (2020: 7) พบว่า การประเมินการเผชิญปัญหา ในองค์ประกอบการรับรู้ประสิทธิผลในการตอบสนองต่อการป้องกันมีความสัมพันธ์เชิงบวก แต่การรับรู้ต้นทุนในการตอบสนองต่อการป้องกันมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อพฤติกรรมปรับตัว อย่างไรก็ตาม บุคคลตอบสนองต่อการป้องกันโรคซาร์สด้วยการสวมหน้ากากอนามัยสม่ำเสมอมากขึ้น (Lau et al., 2003: 866) ในงานศึกษาของ Grothmann & Patt (2005: 203-205) ยืนยันว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ต้นทุนในการตอบสนองต่อการป้องกันมีความสัมพันธ์ทั้งเชิงบวกและเชิงลบในการตอบสนองต่อการปรับตัว โดย Pilch et al. (2021: 8-9) อธิบายว่า การประเมินการเผชิญปัญหา การรับรู้ต้นทุนในการตอบสนองต่อการป้องกัน มีความสัมพันธ์ทางลบกับพฤติกรรมปรับตัว และไม่มีอิทธิพลต่อการปรับพฤติกรรมในการป้องกันตนเอง (Okuhara et al., 2020: 475)

ความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมการปรับตัว

Chan et al. (2015: 40-42) ระบุว่า จากผลกระทบของภัยพิบัติจากพายุเฮอริเคนแคทรีน่า การสนับสนุนทางสังคมและบทบาทของชุมชนในการดูแลผู้คนที่ได้รับผลกระทบสามารถฟื้นตัว ส่วน Hall et al. (2010: 180-186) อธิบายว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยทำนายที่สำคัญกับการฟื้นฟูหลังภัยพิบัติ และ Saltzman et al. (2020: 55-57) ระบุว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยเชิงบวกที่สำคัญในการลดผลกระทบทางสุขภาพจิต อีกทั้งยังเป็นปัจจัยเชิงบวกที่มีผลต่อการปรับตัวต่อสถานการณ์โควิด-19 ด้วย นอกจากนี้ El-Zoghby et al. (2020: 694) อธิบายว่า ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 พบการเพิ่มขึ้นของการสนับสนุนทางสังคมจากคนในครอบครัวและชุมชน

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

โมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ พัฒนาขึ้นจากแนวทางในการบูรณาการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) และการวิเคราะห์หัตถิพล (Path analysis) และการประมาณค่าพารามิเตอร์ในการวิเคราะห์ถดถอยสังเคราะห์เป็นสถิติวิเคราะห์ตัวใหม่เรียกกันว่าโมเดลสมการโครงสร้าง (Structural equation modeling: SEM) (รัชนีกุล ภิญโญภานวลวัฒน์ และคณะ, 2550: 3) ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการปรับตัวของรอย Roy & Andrews (1991: 2-25) และองค์ประกอบ การปรับตัวของ Derogatis (1986: 77-91) แบ่งพฤติกรรมกรรมการปรับตัวออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านการพึ่งพาหะหว่างกัน และจากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามที่สรุปไว้ข้างต้น พบว่า การรับรู้ความเสี่ยง การประเมินการเผชิญปัญหา และการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัว

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา จำนวน 260 คน กลุ่มตัวอย่างกำหนดตามข้อเสนอของ มนตรี พิริยะกุล (2553: 2) เสนอว่าขนาดตัวอย่างสำหรับการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างและผลไว้ว่า ควรมี 15 – 20 เท่า ของจำนวนตัวแปรสังเกตได้ที่มีอยู่ทั้งหมด จึงกำหนดขนาดตัวอย่างไว้ที่ 240 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิใช้วิธีการกำหนดเป็นสัดส่วนการเลือกตัวอย่างจากแต่ละประชากรกลุ่มย่อย จากกลุ่มอาสาสมัครแรงงานที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญ 200 คน มีสัดส่วนร้อยละ 76.92 ได้กลุ่มตัวอย่าง 186 คน กลุ่มอาสาสมัครแรงงานที่ทำงานประจำและมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง 60 คน มีสัดส่วนร้อยละ 23.08 ได้กลุ่มตัวอย่าง 54 คน ขั้นตอนที่ 2 การเลือกด้วยการสุ่มแบบง่าย โดยเลือกแบบไม่ใส่คืน ใช้การจับฉลากจากรายชื่อตามกลุ่มอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติของมูลนิธิฯ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดจำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดพฤติกรรมกรรมการปรับตัว สร้างข้อคำถามจากทฤษฎีการปรับตัวของรอย (Roy & Andrews, 1991: 2-25) และองค์ประกอบการปรับตัวของ (Derogatis, 1986: 77-91) แบบวัดการรับรู้ความเสี่ยง แบบวัดการประเมินการเผชิญปัญหา สร้างข้อคำถามจากทฤษฎีแรงจูงใจเพื่อป้องกันโรค (Rogers, 1983: 153-176) และแบบจำลองทางจิตวิทยาสังคมของการปรับตัวเพื่อการป้องกัน (Grothmann & Reusswig, 2006: 101-120) ส่วนแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม สร้างข้อคำถามจากองค์ประกอบของการสนับสนุนทางสังคม (Cobb, 1976: 300-301; House, 1981: 22-26; และ Thoits (1985, อ้างถึงใน ปิ่นนก วงศ์ปิ่นเพชร และคณะ, 2553: 12-13))

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนใช้จริงจำนวน 30 คน มาตรวจสอบความเที่ยงตรงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ด้านแรงงานข้ามชาติ และด้านพฤติกรรมศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544: 92) ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม (Discriminant Power) โดยการทดสอบด้วยค่าที (t-test) ซึ่งข้อคำถามที่มีค่า t ตั้งแต่ 1.75 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกสูงและอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ (รัตนา ศิริพานิช, 2533:

159) ผู้วิจัยตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบประเมินเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) โดย พบว่าค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดพฤติกรรมกรรมการปรับตัว = .833 แบบวัดการรับรู้ความเสี่ยง = .896 แบบวัดการประเมินการเผชิญปัญหา = .892 และแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม = .918

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยสร้างเครื่องมือเรียบร้อยแล้ว จึงดำเนินการแปลเครื่องมือเป็นภาษาไทยเป็นภาษาเมียนมา ตามเทคนิคการแปลแบบแปลย้อนกลับ (back-translation) (นันทกา สวัสดิพานิช, 2554: 19-28) จากนั้น ดำเนินการประสานงานมูลนิธิเครือข่ายส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยคัดเลือกแบบสอบถามที่มีข้อมูลสมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 240 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

4.1 วิเคราะห์ลักษณะการแจกแจงของตัวแปรที่ศึกษาด้วยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเบ้ (Sk) ความโด่ง (Ku) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของพฤติกรรมกรรมการปรับตัว ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ วิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ ประเมินค่าพารามิเตอร์โดยใช้วิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood : ML) เพื่อทำการวิเคราะห์โมเดลตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ถ้าผลการวิเคราะห์พบว่าโมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับโมเดลโดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎี และดัชนีการปรับโมเดล (Modification Indices: MI) เพื่อให้ได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ดีที่สุด และใช้ค่าสถิติในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล(นราเชต ยิ้มสุข, 2560: 49)

4.3 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้ดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์พิจารณาความกลมกลืนของโมเดลของ Diamantopoulos and Siguaw, (2000); อ้างถึงใน รัชนิกุล ภิญโญภานูนวัฒน์ และคณะ (2550: 25-27) (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาความกลมกลืนของโมเดล

ดัชนี	เกณฑ์ที่ใช้พิจารณา
ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Chi-Square/df)	χ^2/df ควรมีค่าน้อยกว่า 3 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ($p>.05$)
ดัชนีความคลาดเคลื่อนการประมาณค่าโมเดล (RMSEA)	น้อยกว่า .08
ดัชนีความคลาดเคลื่อนของส่วนที่เหลือจากการอธิบายได้ด้วยตัวแปร (RMR)	น้อยกว่า .08
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI)	มากกว่า .90
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	มากกว่า .90
ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	มากกว่า .90

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างก่อนปรับโมเดล และผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างหลังปรับโมเดล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 240 คน ซึ่งเป็นกลุ่มของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 121 คน (ร้อยละ 50.42) เพศหญิง มีจำนวน 119 คน (ร้อยละ 49.58) เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพสมรส พบว่า มีสถานภาพสมรส จำนวน 173 คน (ร้อยละ 72.08) เมื่อจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่ม พบว่า อยู่ในกลุ่มอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติที่มีส่วนร่วมเฉพาะกิจกรรมสำคัญ จำนวน 186 คน (ร้อยละ 77.50) และอยู่ในกลุ่มอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติที่ทำงานประจำ และมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง จำนวน 54 คน (ร้อยละ 22.50) สำหรับค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามอายุและประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ พบว่า มีอายุสูงสุด 51 ปี และอายุต่ำสุด 19 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 30.98 ปี มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติสูงสุด 21 ปี และต่ำสุด 2 ปี โดยมีประสบการณ์เฉลี่ยประมาณ 6.68 ปี

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน

การตรวจสอบแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการศึกษา พบว่า มีค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 3.639 ถึง 4.551 เมื่อทำการตรวจสอบการกระจายของข้อมูลด้วยการพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง .369 ถึง .590 เมื่อทำการตรวจสอบค่าความเบ้ (Sk) ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความเบ้ติดลบและมีค่าน้อยกว่า 1 คือ ค่าความเบ้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย หรือค่าเฉลี่ยมีค่าน้อยกว่าค่ามัธยฐาน มีค่าอยู่ระหว่าง -.279 ถึง .853 เมื่อทำการตรวจสอบค่าความโด่ง (Ku) ของตัวแปร พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความโด่งทางลบ และมีค่าน้อยกว่า 3 คือ ค่าความโด่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและมีความโด่งน้อยกว่า โค้งปกติ มีค่าอยู่ระหว่าง -1.562 ถึง 1.171 เมื่อพิจารณาในภาพรวมสำหรับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยพบว่ามีค่าตั้งแต่ .369 ถึง .590 ซึ่งมีค่าไม่เกิน 1 เป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Kline, 2005: 66) และเมื่อพิจารณาค่าความเบ้และความโด่ง พบว่า ตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าความเบ้ไม่เกินบวกลบ 3 และมีค่าความโด่งไม่เกินบวกลบ 10 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (Kline, 2005: 76-77) จึงถือว่าข้อมูลดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะจึงใช้ตัวแปรเหล่านั้นในการวิเคราะห์ต่อไปได้ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การตรวจสอบแจกแจงของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย (n = 240)

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	Sk	Ku
1. พฤติกรรมการปรับตัว	4.216	.369	1.077	.250
1.1 การปรับตัวด้านร่างกาย	4.551	.435	-.279	-1.562
1.2 การปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์	4.320	.402	.389	-.598
1.3 การปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่	3.889	.572	.675	-.103
1.4 การปรับตัวด้านการพึ่งพา	4.076	.449	.773	.277
ระหว่างกัน				

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	Sk	Ku
2. การรับรู้ความเสี่ยง	4.029	.484	.738	-.160
2.1 การรับรู้ความน่าจะเป็น	4.003	.482	.853	.229
2.2 การรับรู้ความรุนแรง	4.060	.537	.453	-.922
3. การประเมินการเผชิญปัญหา	3.968	.453	.778	.387
3.1 การรับรู้ประสิทธิผลในการ ตอบสนองต่อการป้องกัน	3.980	.489	.722	-.053
3.2 การรับรู้ความสามารถของตนเอง	3.925	.504	.553	.391
3.3 การรับรู้ต้นทุนในการตอบสนอง ต่อการป้องกัน	3.992	.503	.294	.175
4. การสนับสนุนทางสังคม	3.835	.468	1.028	.853
4.1 การสนับสนุนด้านอารมณ์	3.919	.447	1.069	1.171
4.2 การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร	3.897	.528	.543	-.157
4.3 การสนับสนุนด้านเครื่องมือ	3.639	.590	.287	.110

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 12 ตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรม การปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล

ตัวแปร	Y1	Y 2	Y3	Y4	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8
Y1	1											
Y2	.399**	1										
Y3	.119	.526**	1									
Y4	.181**	.480**	.683**	1								
X1	.036	.310**	.473**	.520**	1							
X2	.020	.239**	.401**	.488**	.814**	1						
X3	.158*	.393**	.541**	.617**	.465**	.543**	1					
X4	.125	.363**	.484**	.488**	.469**	.472**	.657**	1				
X5	.150*	.374**	.553**	.533**	.520**	.531**	.723**	.717**	1			
X6	.187**	.444**	.649**	.640**	.574**	.553**	.721**	.625**	.705**	1		
X7	.086	.347**	.547**	.587**	.525**	.539**	.695**	.598**	.680**	.759**	1	
X8	.083	.334**	.564**	.566**	.472**	.493**	.625**	.622**	.703**	.655**	.644**	1
mean	4.58	4.33	3.82	4.04	3.99	4.04	3.93	3.87	3.92	3.88	3.83	3.53
S.D.	.415	.389	.593	.456	.481	.537	.467	.510	.487	.425	.520	.611

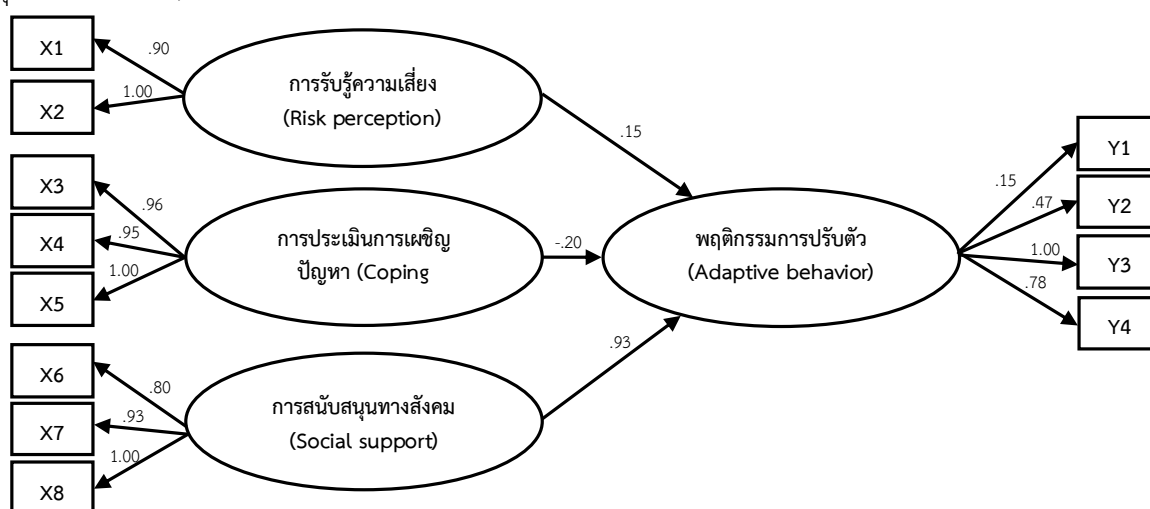
* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างก่อนปรับโมเดล

เมื่อพิจารณาความสอดคล้องของโมเดลก่อนปรับพบว่าค่าดัชนีประสิทธิภาพของโมเดลนั้นพิจารณาแล้วมีค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ไม่ผ่านเกณฑ์ จึงสรุปได้ว่าโมเดลไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ในกรณีที่พบว่า โมเดลสมมติฐานไม่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับโมเดล โดยพิจารณาความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎี และอาศัยดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices : MI) เป็นแนวทางในการปรับโมเดลจนกว่าจะได้โมเดลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการทดสอบโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19 (ก่อนปรับโมเดล) พบว่า ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2/df) = 2.392 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) $P = .000$ ดัชนีความคลาดเคลื่อนการประมาณค่าโมเดล (RMSEA) = .076 ดัชนีความคลาดเคลื่อนของส่วนที่เหลือจากการอธิบายได้ด้วยตัวแปร (RMR) = .009 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) = .927 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = .912 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = .881 แสดงให้เห็นว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ไม่ผ่านเกณฑ์

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างหลังปรับโมเดล

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างหลังปรับโมเดลโดยทำการตรวจสอบความตรงของโมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จาก ค่าไค-สแควร์ที่แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\chi^2 = 52.497$, $\text{df} = 43$, $p = .152$) ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนการประมาณค่าโมเดล (RMSEA) มีค่าเท่ากับ .030 ค่าดัชนีความคลาดเคลื่อนของส่วนที่เหลือจากการอธิบายได้ด้วยตัวแปร (RMR) มีค่าเท่ากับ .006 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) มีค่าเท่ากับ .995 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .965 และค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .936 ซึ่งถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (Diamantopoulos and Siguaw, 2000; อ้างถึงใน รัชนิกุล ภิญโญ ภาณุวัฒน์ และคณะ, 2550: 25-27) (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 โมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา
ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19 (หลังปรับโมเดล)

การรับรู้ความเสี่ยง การประเมินการเผชิญปัญหา และการสนับสนุนทางสังคม สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปรับตัว ได้ร้อยละ 71.7 เมื่อพิจารณาค่ามาตรฐานของผลรวมอิทธิพล (Total Effects = TE) ของตัวแปรสังเกตได้ แต่ละตัว พบว่า ผลรวมอิทธิพล (TE) ของตัวแปรสังเกตได้แต่ละตัวแบ่งออกเป็นอิทธิพลทางตรง (Direct Effect = DE) ดังนี้

โดยอิทธิพลทางตรงจากการรับรู้ความเสี่ยง (Risk) ไปยังพฤติกรรมการปรับตัว (Adaptive) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .15 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการรับรู้ความเสี่ยงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ

ส่วนอิทธิพลทางตรงจากการประเมินการเผชิญปัญหา (Coping) ไปยังพฤติกรรมการปรับตัว (Adaptive) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ -.20 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงว่าการประเมินการเผชิญปัญหามีอิทธิพลทางตรงในทิศทางตรงกันข้ามต่อพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ

ส่วนอิทธิพลทางตรงจากการสนับสนุนทางสังคม (Social) ไปยังพฤติกรรมการปรับตัว (Adaptive) มีค่าอิทธิพลทางตรงเท่ากับ .93 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรง (Direct Effect : DE) ค่าอิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) และค่าอิทธิพลโดยรวม (Total Effect : TE) ของโมเดลสมการโครงสร้าง

ตัวแปรตาม	R ²	อิทธิพล	ตัวแปรต้น		
			Risk	Coping	Social
Adaptive	.717	DE	.15*	-.20*	.93**
		IE	-	-	-
		TE	.15*	-.20*	.93**

หมายเหตุ : DE = Direct Effect, IE = Indirect Effect, TE = Total Effect

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติชาวเมียนมา ในจังหวัดสมุทรสาคร ต่อสถานการณ์โควิด-19 ด้วยการคำนวณพารามิเตอร์ และค่าสถิติในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ พบว่า ตัวแปรการรับรู้ความเสี่ยง การประเมินการเผชิญปัญหา และการสนับสนุนทางสังคม ส่งผลต่อพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะตัวแปรทางด้านการสนับสนุนทางสังคมซึ่งมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ มากที่สุด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .93 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ค่าประมาณพารามิเตอร์ และค่าสถิติในโมเดลสมการโครงสร้าง

ตัวแปรเหตุ → ตัวแปรผล	ค่าประมาณพารามิเตอร์ (b/Beta)	S.E. (b)	t
Risk → Adaptive	.148/.148	.090	1.648*
Coping → Adaptive	-.196/-.196	.348	-.564*
Social → Adaptive	.928/.928	.169	2.858**

หมายเหตุ : * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลตามปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลในทางตรงต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติโดยแบ่งออกได้ ดังนี้

อิทธิพลจากการรับรู้ความเสี่ยงสู่พฤติกรรมกรรมการปรับตัว

จากผลการวิจัยพบว่าการรับรู้ความเสี่ยงเป็นปัจจัยทางตรงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัว โดยมีค่าเท่ากับ .15 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า หากอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติมีการรับรู้ความเสี่ยงมาก ย่อมส่งผลให้มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นั้น หน่วยงานภาครัฐและเครือข่ายแรงงานข้ามชาติมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความเสี่ยงในสภาพปัจจัยแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นต่ออาสาสมัครแรงงานข้ามชาติให้ได้รับรู้ถึงความน่าจะเป็นหรือโอกาสในการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 และความรุนแรงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นถ้าหากอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติมีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อไวรัสโควิด-19

จากผลการทดสอบอิทธิพลและการรับรู้ความเสี่ยงสู่พฤติกรรมกรรมการปรับตัวดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ma et al. (2020: 7) แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ความเสี่ยงเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวต่อการกลับไปใช้ชีวิตในพื้นที่สาธารณะ หากมีการรับรู้ความเสี่ยงว่าตนเองและคนในครอบครัวมีโอกาสติดเชื้อไวรัส จะมีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวที่มากขึ้น (Lau et al., 2003: 867) และจะเห็นได้ว่า Stangier et al. (2021: 6) อธิบายผลการศึกษาที่สำคัญว่าการรับรู้ความเสี่ยงต่อการแพร่ระบาดของโรคหรือเชื้อไวรัส มีส่วนในการทำนายพฤติกรรมในการปรับตัวเพื่อการป้องกันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า การรับรู้ความเสี่ยงเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ

อิทธิพลทางตรงจากการประเมินการเผชิญปัญหาสู่พฤติกรรมกรรมการปรับตัว

จากผลการวิจัยพบว่าการประเมินการเผชิญปัญหาถือเป็นปัจจัยทางตรงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัว โดยมีค่าเท่ากับ -.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า หากอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติมีการประเมินการเผชิญปัญหามาก จะส่งผลให้มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 น้อยลง ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การประเมินการเผชิญปัญหาของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติที่มากขึ้น แสดงให้เห็นถึงการรับรู้สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงและเป็นสิ่งที่อาสาสมัครแรงงานข้ามชาติกำลังเผชิญปัญหานั้นอยู่ พฤติกรรมการปรับตัวจึงน้อยลง เพราะการเข้าใจในปัญหาและการรับรู้ว่าสิ่งเหล่านั้นอาจจะกลายเป็นเรื่องปกติไปแล้ว

จากผลของอิทธิพลการประเมินการเผชิญปัญหาต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัว สอดคล้องกับแนวคิด Grothmann & Patt (2005: 203-205) ที่อธิบายว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองและการรับรู้ต้นทุนในการตอบสนองต่อการป้องกัน อาจเป็นไปได้ว่ามีความสัมพันธ์ทั้งทางบวกและทางลบในการตอบสนองต่อการปรับตัว จะเห็นได้ว่าการปรับตัวในการปฏิบัติเพื่อป้องกันตนเองไม่มีอิทธิพลต่อการประเมินการเผชิญปัญหา และไม่มีอิทธิพลต่อการปรับพฤติกรรมในการป้องกันตนเอง เช่น การอยู่บ้านเพื่อปฏิบัติตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Okuhara et al., 2020: 475) ซึ่งเป็นข้อบ่งชี้ว่า แม้จะรู้ว่าการปฏิบัติตามมาตรการทางสังคมจะมีประสิทธิผลในการป้องกันตนเองไม่ให้อันตรายจากเชื้อไวรัส แต่ยังคงเป็นแรงจูงใจที่ไม่มากพอที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมกรรมการปรับตัว งานวิจัยที่มีข้อค้นพบเดียวกันของ Pilch et al. (2021: 8-9) อธิบายว่าการประเมินการเผชิญปัญหาในการรับรู้ต้นทุนในการตอบสนองต่อการป้องกัน มีความสัมพันธ์ทางลบกับ

พฤติกรรมกรรมการปรับตัว การเก็บข้อมูลในช่วงแรกของการแพร่ระบาดนั้น กลุ่มตัวอย่างอาจจะคาดหวังว่าการแพร่ระบาดจะสิ้นสุดในไม่ช้า ซึ่งส่งผลต่อการประเมินต้นทุนในการตอบสนองต่อการป้องกัน อย่างไรก็ตาม ในงานวิจัยหลายชิ้นก็พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างการประเมินการเผชิญปัญหาและพฤติกรรมกรรมการปรับตัว โดยบุคคลมีการป้องกันตนเองและปฏิบัติตามมาตรการทางสังคมเพิ่มขึ้น (Lau et al., 2003: 867)

อิทธิพลจากการสนับสนุนทางสังคมสู่พฤติกรรมกรรมการปรับตัว

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยทางตรงที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัว โดยมีค่าเท่ากับ .93 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า หากอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติมีการสนับสนุนทางสังคมมาก ย่อมส่งผลให้มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มากขึ้นตามไปด้วย จึงกล่าวได้ว่าปัจจัยด้านการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติอย่างมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่แรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานในประเทศที่ไม่ใช่ประเทศถิ่นฐานเดิมของตนเอง จะต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก การปรับตัวที่ด้นั้นเป็นผลมาจากเครือข่ายและการสนับสนุนทางสังคมที่แวดล้อมภายนอกทั้งเพื่อนและองค์กรเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี จะช่วยให้แรงงานข้ามชาติมีการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในด้านต่างๆ ทั้งด้านสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ จึงต้องอาศัยการได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายเพื่อให้ผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤตไปได้

จากเหตุผลข้างต้นนั้นสอดคล้องกับ El-Zoghby et al. (2020: 694) อธิบายว่า ในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 พบการเพิ่มขึ้นของการสนับสนุนทางสังคมจากคนในครอบครัวและชุมชน งานวิจัยของ Hall et al. (2010: 180-186) อธิบายว่า การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อการฟื้นฟูหลังการเกิดภาวะวิกฤตหรือภัยพิบัติ โดยการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยทางบวกในการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคล (Saltzman et al., 2020: 55-57) เช่นเดียวกับ Chan et al. (2015: 40-42) อธิบายว่า ด้วยการสนับสนุนทางสังคมของครอบครัวและชุมชน จะช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวหรือฟื้นฟูจากผลกระทบที่เกิดขึ้นได้ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการปรับตัว

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนด้านแรงงานข้ามชาติ ควรสนับสนุนเพื่อให้แรงงานข้ามชาติสามารถปรับตัวจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วตามปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงที่ได้วิเคราะห์ในบทความนี้

1.2 การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของแรงงานข้ามชาติ มากที่สุด ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนด้านแรงงานข้ามชาติ ควรสนับสนุนและพัฒนาเครือข่ายแรงงานข้ามชาติเพื่อเป็นกลไกการสนับสนุนทางสังคมของแรงงานข้ามชาติ

1.3 การรับรู้ความเสี่ยงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของแรงงานข้ามชาติ ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนด้านแรงงานข้ามชาติ ควรให้ข้อมูลที่ถูกต้องและทั่วถึงแก่แรงงานข้ามชาติ เพื่อให้แรงงานข้ามชาติสามารถรับรู้ความน่าจะเป็นเกี่ยวกับการติดเชื้อไวรัสโควิด-19 และนำไปสู่พฤติกรรมกรรมการปรับตัวในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

1.4 การส่งเสริมให้แรงงานข้ามชาติสามารถปรับตัวต่อสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ได้อย่างรวดเร็ว จะนำไปสู่การกลับปฏิบัติงานได้อย่างเต็มกำลัง และจะเป็นประโยชน์ต่อการขับเคลื่อนให้เศรษฐกิจของพื้นที่นั้นๆ ให้ดำเนินต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง พบว่า ปัจจัยการประเมินการเผชิญปัญหา เป็นตัวแปรทางลบกับพฤติกรรมปรับตัวของอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจหากจะศึกษาต่อไปในอนาคตว่า เพราะเหตุใดปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นอิทธิพลในทางลบต่อพฤติกรรมปรับตัว

2.2 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างในงานวิจัยนี้เป็นการสังเคราะห์ข้อมูลภาพรวม ในอนาคตอาจมีการวิจัยเปรียบเทียบข้อมูลภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างอาสาสมัครแรงงานข้ามชาติ เพื่อการวิเคราะห์ในกลุ่มย่อยและเพื่อศึกษาอิทธิพลของตัวแปรกำกับ

2.3 ในอนาคตสามารถนำองค์ความรู้จากการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง ไปใช้ในการวิจัยเชิงทดลองหรือเปรียบเทียบเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมปรับตัว

2.4 การวิจัยในอนาคตอาจมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาการปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ในประเด็นการปรับตัวด้านสุขภาพและการทำงานของแรงงานข้ามชาติ

เอกสารอ้างอิง (References)

- นราเขต ยิ้มสุข. (2560). โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครแรงงาน. **รายงานการวิจัย**. คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทกา สวัสดิพานิช. (2554). “การแปลเครื่องมือเพื่อใช้ในงานวิจัยข้ามวัฒนธรรม: เทคนิคและประเด็นที่ต้องพิจารณา”. **วารสารสภาการพยาบาล**. ปีที่ 26, ฉบับที่ 1: 19-28.
- ปิ่นกนก วงศ์ปิ่นเพชร และคณะ. (2553). “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ”. **วารสารวิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์**. 3: 9-16.
- มนตรี พิริยะกุล. (2553). “ตัวแบบเส้นทางกำลังสองน้อยที่สุดบางส่วน”. **การประชุมวิชาการสถิติและสถิติประยุกต์ ครั้งที่ 11 ประจำปี 2553**. เชียงใหม่: ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชนิกุล ภิญญานวนวัฒน์ และคณะ. (2550). **เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการใช้โปรแกรมลิสรเล**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (อัดสำเนา).
- รัตนา ศิริพานิช. (2533). **หลักการสร้างแบบสอบถามวัดทางจิตวิทยาและทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). **การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- Chan, C. S., Lowe, S. R., Weber, E., & Rhodes, J. E. (2015). “The contribution of pre- and postdisaster social support to short- and long-term mental health after Hurricanes Katrina: A longitudinal study of low-income survivors”. **Social Science & Medicine**. 138: 38-43.
- Cobb, S. (1976). **Social Support as a Moderated of Life Stress**. *Psychosomatic Medicine*.

- Derogatis L.R. (1986). "The psychosocial adjustment to illness scale (PAIS)". **Journal of Psychosomatic Research**. 30 (1): 77-91.
- El-Zoghby, S. M., Soltan, E. M., & Salama, H. M. (2020). "Impact of the COVID-19 pandemic on mental health and social support among adult Egyptians". **Journal of Community Health**. 45: 689-695.
- Grothmann, T., & Patt, A. (2005). "Adaptive capacity and human cognition: The process of individual adaptation to climate change". **Global Environmental Change**. 15(3): 199-213.
- Grothmann, T., & Reusswig, F. (2006). "People at risk of flooding: Why some residents take precautionary action while others do not". **Natural Hazards**. 38(1-2): 101-120.
- Hall, B. J., Hobfoll, S. E., Canetti, D., Johnson, R. J., Palmieri, P. A., & Galea, S. (2010). "Exploring the association between posttraumatic growth and PTSD: A national study of Jews and Arabs following the 2006 Israeli-Hezbollah war". **Journal of Nervous and Mental Disease**. 198: 180-186.
- House, J. S. (1981). **Work stress and social support**. Reading MA: Addison-Wesley.
- Kline, R. B. (2005). **Principles and practice of structural equation modeling**. (3rd ed.). New York: The Guilford Press
- Lau, J. T., Yang, X., Tsui, H., & Kim, J. (2003). "Monitoring community responses to the SARS epidemic in Hong Kong: From day 10 to day 62". **Journal of Epidemiology & Community Health**. 57(11): 864-870.
- Ma A. T.H., Theresa W.L. Lam, Lewis T.O. Cheung & Lincoln F. (2020). "Protected areas as a space for pandemic disease adaptation: A case of COVID-19 in Hong Kong". **Landscape and Urban Planning**. 207.
- Okuhara, T., Okada, H., & Kiuchi, T. (2020, December). "Predictors of staying at home during the COVID-19 pandemic and social lockdown based on protection motivation theory: a cross-sectional study in Japan". In **Healthcare**. Vol. 8 No. 4: p. 475. Multidisciplinary Digital Publishing Institute.
- Pilch, I., Wardawy, P., & Probiez, E. (2021). "The predictors of adaptive and maladaptive coping behavior during the COVID-19 pandemic: The protection motivation theory and the big five personality traits". **Plos one**. 16(10): e0258606.
- Rogers, R. W. (1983). **Cognitive and physiological processes in fear appeals and attitude change: A revised theory of protection motivation**. In B. L. Cacioppo & L. L. Petty (Eds.), *Social psychophysiology: A sourcebook* (pp. 153-176). London UK: Guilford.
- Roy, C. & Andrews, H. A. (1991). **The Roy adaptation model: The definitive statement**. Norwalk Connecticut: Appleton & Lange.

- Saltzman, L., Hansel, T., & Bordnick, P. (2020). Loneliness isolation and social support factors in post-COVID-19 mental health. **Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy**. 12 (S1): S55-S57.
- Stangier, U., Kananian, S., & Schüller, J. (2021). Perceived vulnerability to disease knowledge about COVID-19 and changes in preventive behavior during lockdown in a German convenience sample. **Current Psychology**. (New Brunswick, N.J.): 1-9.

